

שנינו במשנה: **רבן גמליאל אומר שנים שנים:**

והוינן בה: **מאי קסבר רבן גמליאל?**

אי קסבר שבת זמן תפילין הוא, ולא התירו שיצילם אלא כדרך מצותם, אם כן זוג אחד, **אין, טפי לא.** ולמה התיר להניח שנים שנים? (11)

ואי קסבר שבת לאו זמן תפילין הוא, ומשום הצלה התירו, וכיון שהוא מניחן על ראשו ועל זרועו אינן נחשבים כמשא, אלא דרך **מלבוש** הוא שהן כתכשיט לאדם, (12) ובצורה שכזאת **שרו ליה רבנן.**

אי הכי, אפילו טפי מזוג אחד נמי יהא מותר להכניס?

ומתרצינן: **לעולם, קסבר רבן גמליאל, שבת לאו זמן תפילין הוא.**

וכי שרו רבנן לענין הצלה כשהוא מכניסין דרך **מלבוש**, הוא דוקא **במקום** שראוי להניח עליו **תפילין**, כיון שלא כל הראש כשר להנחת תפילין אלא דוקא בתוך השקע שבקדקד.

ולגבי שבת נמי, דוקא שם הן נחשבים כתכשיט, אבל מחוץ לשקע, כיון שהן בולטין ביותר, הן אינן כתכשיט אלא כמשא, ואסור להיכנס בהן לעיר. (13)

ומקשינן: **אי הכי, רק זוג אחד, אין, ראוי להניח שם. טפי לא.**

כי לכאורה אין המקום ההוא [בראש וביד] יכול להכיל רק זוג אחד בלבד!

ומתרצינן: **אמר רב שמואל בר רב יצחק: מקום יש בראש להניח בו שתי תפילין!**

ומקשינן: **הניחא תפילין בראש. אבל תפילין דיד — מאי איכא למימר?**

שהרי לא כל היד כשירה להנחת תפילין רק הקיבורת, ושם אין מקום ליותר מתפילה אחת, וכיצד התירו לו להכניס שתי תפילין של יד?

ומתרצינן: **כדרב הונא.**

דאמר רב הונא: פעמים שאדם בא מן השדה וחבילתו על ראשו, וכשהוא בא לשאת את

עובר בבל תוסיף בהנחת שתי זוגות. תוד"ה אי הסבר.

12. ומ"מ אין הדרך ללבוש תפילין לשם תכשיט. ולכן רק משום הצלה התירו. רש"י ד"ה לאו זמן תפילין.

ועיין לעיל ע"א הערה 3. והקשה החזו"א סי' ד' למה כתב רש"י טעם אחר ממה שנאמר בגמרא.

13. והתוס' כתבו שאין זו סברא אלא הטעם שרק במקום הנחתן הם נחשבים כמלבוש. תוד"ה וכי.

תכשיט, מ"מ לא התירו בשבת יותר מדרך לבישתן בחול. ובחול הרי אסור ללבוש יותר מזוג אחד משום בל תוסיף.

וכתב הרש"ש דבזה מיושבת קושית האחרונים, שהקשו דמסוגיית הגמרא להלן מבואר דלכל האוקימתות דעת ת"ק דשבת זמן תפילין, ואילו להלכה אנו פוסקין דשבת לאו זמן תפילין, ואעפ"כ הלכה כת"ק.

אלא שאנו נוקטין כדעת רבא כאן, דגם לת"ק שבת לאו זמן תפילין.

11. וי"א שהואיל ושבת זמן תפילין הרי הוא